

گفت
وگو

دانشگاهی برای فرهنگیان

گفت‌وگو با دکتر عباس
حق‌اللهی، رئیس دانشگاه
شهید رجایی

گفت‌وگو: جعفر ربانی
عکس: رضا بهرامی

اشاره

۱۲ اردیبهشت روز معلم است و ما مناسب دیدیم در این شماره، علاوه بر ویژه نامه داخلی مجله درباره استاد مطهری، دانشگاهی را نیز به شما معلمان عزیز معرفی کنیم که بسیاری از شما خود دانش‌آموخته آن هستید و یا در آینده دانشجوی آن خواهید شد: دانشگاه شهید رجایی. این معرفی را از طریق گفت‌وگو با رئیس دانشگاه، دکتر عباس حق‌اللهی، انجام داده‌ایم. ضمن سپاس از ایشان، توجه شما را به متن گفت‌وگو جلب می‌کنیم.

● جناب دکتر حق‌اللهی، از فرصتی که برای معرفی دانشگاه شهیدرجایی در اختیار مجله رشد معلم قرار دادید، سپاس‌گزاریم و امیدواریم گفت‌وگوی ما و شما بتواند در جذب هرچه بهتر و بیشتر فرهنگیان عزیز به دانشگاه در سال‌های آینده مؤثر باشد. بهتر می‌دانیم قبل از طرح سؤال‌هایمان، اگر جناب عالی لازم می‌دانید، مقدمه‌ای درباره این گفت‌وگو بیان فرمایید.

○ حضور جناب عالی را در این دانشگاه گرامی می‌دارم و برای شما و سایر همکاران ارجمندم در مجله رشد معلم، آرزوی سلامتی و موفقیت دارم. ابتدا اجازه دهید قبل از رسمی شدن این گفت‌وگو، خاطره‌ای را برایتان بازگو کنم. سال‌های اول خدمت بود که با مجله رشد معلم آشنا شدم. مجله جالبی بود؛ هم علمی بود و هم آموزشی؛ کیفیت کاغذ و چاپ آن، متناسب با شرایط آن روز بود. همان‌جا آرزو کردم که این مجله و تلاش همکاران عزیزمان در این نشریه آموزشی، مستمر و پایدار بماند و همواره معلمان را با آخرین یافته‌های علمی و روش‌های آموزشی آشنا سازد. البته در طول سال‌های گذشته، از نحوه و میزان فعالیت‌ها و توفیقات این مجله بی‌خبر بودم، اما از این‌که امروز شاهد ۳۰ سال عمر با عزت این فعالیت هستم، خدارا سپاس‌گزارم و برای همه شما و دست‌اندرکاران این مجله، آرزوی توفیق و سربلندی دارم.

● ما هم از شما سپاس‌گزاریم. خواهشمندم خودتان را کمی بیشتر برای خوانندگان ما معرفی کنید.

○ من متولد سال ۱۳۳۸ در شهرستان یزد هستم. در رشته مهندسی عمران تحصیل کرده‌ام و سال‌هاست که با مدرک دکترا در این رشته مشغول به تدریس و خدمت در عرصه تعلیم و تربیت هستم.

● چند سال است عهده‌دار مسئولیت در این دانشگاه هستید؟

○ من از سیزدهم مردادماه سال ۱۳۸۵، ریاست دانشگاه را برعهده گرفتم. امسال ششمین سال مسئولیت بنده در این جاست. البته قبل از آن عهده‌دار مسئولیت معاونت آموزشی دانشگاه، ریاست دانشکده مهندسی عمران و مدیریت گروه عمران دانشکده نیز بوده‌ام.

● لطفاً قدری از تاریخچه دانشگاه برایمان بگویید.

○ سی و دو سال پیش، در سال ۱۳۵۹، تعدادی از انستیتوهای فنی تهران تجمیع شدند و از این رهگذر، موسسه‌ای به نام «مرکز آموزش عالی فنی انقلاب اسلامی» تأسیس شد؛ با این هدف که با بهره‌گیری از منابع و امکانات آن روز، بخشی از نیازهای آموزش و پرورش تربیت و تأمین شوند.

تقریباً در ۱۰ سال اول تأسیس این مرکز، رشته‌های گوناگون در دوره کاردانی در آن برگزار می‌شد و هزاران نفر از فارغ‌التحصیلان این موسسه، جذب آموزش و پرورش کشور شدند.

توسعه کمی و کیفی فعالیت‌ها و افزایش دوره‌ها و رشته‌های تحصیلی سبب شد مرکز مزبور در سال ۱۳۷۱ براساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی، به «دانشکده تربیت دبیر فنی و حرفه‌ای تهران»، تبدیل

وضعیت و تغییر نام دهد.

از آن پس، تلاش اعضای هیئت علمی، مدرسان، کارکنان و مدیران وقت آن دانشکده و حمایت‌های هدفمند و ارزنده مسئولان محترم وزارت آموزش و پرورش و مساعدت‌ها و هدایت‌های سازنده مسئولان محترم وزارت علوم، تحقیقات و فناوری سبب شد تا دانشکده مزبور، از سال ۱۳۷۶ براساس مصوبه شورای گسترش آموزش عالی، به «دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی» ارتقا و تغییر نام دهد.

امروزه این دانشگاه در زمینه‌ی به مساحت تقریبی ۱۴ هکتار، در شمال شرقی تهران در منطقه لویزان قرار دارد و زیر نظر هیئت امنا و تحت پوشش وزارت آموزش و پرورش فعالیت می‌کند.

● جناب آقای دکتر، ارتباط سازمانی این دانشگاه با وزارت آموزش و پرورش و همچنین وزارت علوم چگونه است؟

○ این دانشگاه بزرگ‌ترین و مجهزترین دانشگاه وابسته به آموزش و پرورش است و همان‌گونه که عرض کردم، تحت نظارت و هدایت هیئت امنای محترم دانشگاه که در رأس آن وزیر محترم آموزش و پرورش قرار دارد، فعالیت می‌کند. البته تمامی آیین‌نامه‌های آموزشی، پژوهشی، فرهنگی و دانشجویی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، در این دانشگاه نافذ و جاری است و پذیرش دانشجوی آن نیز توسط سازمان سنجش آموزش کشور انجام می‌شود. امور مربوط به اعضای هیئت علمی آن را نیز وزارت علوم برعهده دارد.

دانشگاه شهید رجایی براساس نامه خود، مسئول برگزاری دوره‌های تحصیلی ویژه آموزش و پرورش است و ظرفیت مازاد خود را چنانچه آموزش و پرورش نیاز نداشته باشد، با هماهنگی وزارت علوم، به داوطلبان غیر دبیری و در رشته‌های آموزشی آزاد اختصاص می‌دهد.

امروزه در این دانشگاه ۲۷ رشته کارشناسی، ۳۴ رشته کارشناسی ارشد و چندین رشته کارشناسی ناپیوسته حضوری و نیمه‌حضوری که عمدتاً در اختیار فرهنگیان محترم است، در حال برگزاری است و بیش از ۵۰۰۰ دانشجوی ما در هفت دانشکده مهندسی، علوم انسانی، علوم پایه و تربیت بدنی، مشغول تحصیل‌اند و امور علمی، آموزشی و پژوهشی و فرهنگی آنان را حدود ۲۰۰ نفر عضو هیئت علمی برعهده دارند.

بر اساس سیاست‌های جدید وزارت آموزش و پرورش، این دانشگاه نه تنها در دوره کارشناسی، بلکه در دوره‌های تحصیلات تکمیلی، به منظور ارتقای سطح تحصیلی فرهنگیان و همچنین توسعه آموزش رشته‌های فنی، فعالیت خواهد کرد.

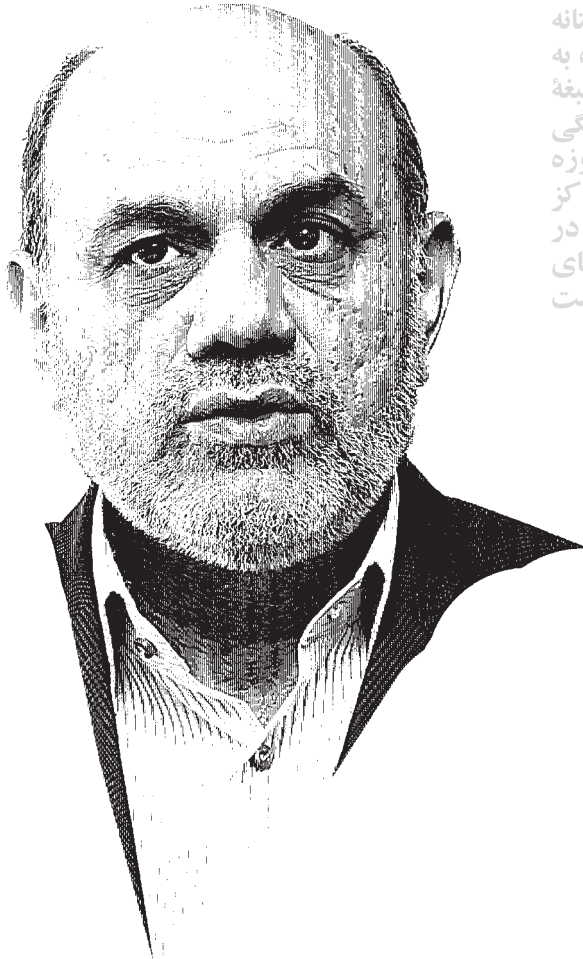
● جناب آقای دکتر حق‌اللهی، لطفاً درباره دوره‌ها و رشته‌های تحصیلی فعال در این دانشگاه، توضیحات بیشتری بدهید.

○ همان‌گونه که عرض شد، در حال حاضر ۲۷ رشته کارشناسی پیوسته، ۳۴ رشته کارشناسی ارشد و چندین رشته تحصیلی در دوره کارشناسی ناپیوسته اعم

■ در سال ۱۳۵۹، تعدادی از انستیتوهای فنی تهران تجمیع شدند و از این رهگذر، موسسه‌ای به نام «مرکز آموزش عالی فنی انقلاب اسلامی» تأسیس شد

■ این دانشگاه در زمینه به مساحت تقریبی ۱۴ هکتار، در شمال شرقی تهران در منطقه لویزان قرار دارد و زیر نظر هیئت امنا و تحت پوشش وزارت آموزش و پرورش فعالیت می‌کند

خوش بختانه
این دانشگاه به
واسطه صیغه
معلمی و فرهنگی
خود، امروزه
یکی از مراکز
فرهنگی و در
زمره دانشگاه‌های
ارزشی کشور است

دانشگاه
شهید رجایی
برابر اساس نامه
خود، خاص
برگزاری دوره‌های
تحصیلی ویژه
آموزش و پرورش
است و ظرفیت
مازاد خود را
چنانچه آموزش و
پرورش نیاز نداشته
باشد، با هماهنگی
وزارت علوم، به
داوطلبان غیر
دبیری و رشته‌های
آموزشی آزاد
اختصاص می‌دهد

پردیس مرکزی استقرار دارند. روزانه بیش از ۱۰۰ کلاس درس تئوری و عملی فعال است. دانشگاه از ده‌ها کارگاه و آزمایشگاه، سایت رایانه، کتابخانه مرکزی، کتابخانه مجازی، آزمایشگاه زبان، مجموعه ورزشی و ... برخوردار است و با توسعه رشته‌ها و دوره‌های تحصیلی، به کمیت و کیفیت منابع و امکانات آموزشی، پژوهشی، علمی و فرهنگی آن افزوده می‌شود.

● **نظراتان در مورد وضعیت فرهنگی، دینی، مذهبی، اعتقادی و سیاسی دانشجویان این دانشگاه چیست؟**

○ سؤال خوبی فرمودید. خوش بختانه این دانشگاه به واسطه صیغه معلمی و فرهنگی خود، امروزه یکی از مراکز فرهنگی و در زمره دانشگاه‌های ارزشی کشور است. استادان، کارکنان، مدیران و دانشجویان این دانشگاه، با اعتقاد راسخ به اصول و مبانی اسلام و انقلاب، در صدد رشد فضایل علمی، اخلاقی و تربیتی و فرهنگی خویش‌اند. به لطف خداوند بزرگ، این جا خاستگاه معلمان، مدرسان و فارغ‌التحصیلان ولایت‌مدار است که همگی خود را سرباز نظام و انقلاب می‌دانند.

● **برنامه شما برای تربیت دبیر در آینده چگونه است و جایگاه آموزشی این دانشگاه در آینده کجاست؟**

○ در حال حاضر، فرهنگیان بویژه دانشجویان رشته‌های دبیری، علاوه بر دروس عمومی، اصلی و تخصصی رشته خود، تعدادی از دروس تربیتی را نیز به منظور آشنایی با رموز و راز معلمی می‌گذرانند. این دانشگاه در صدد توسعه و تعمق فضای فرهنگی و معلمی خود است و با هدف‌گذاری در برنامه پنج‌ساله خود، ایجاد قطب آموزش در کشور را نشانه گرفته است.

● **به غیر از آموزش نیروی انسانی و تربیت معلم، آیا در موضوعات علمی، پژوهشی و آموزشی، با وزارت آموزش و پرورش همکاری دیگری دارید؟**

○ بله. خوش بختانه تعداد قابل توجهی از همکاران ما یعنی استادان، با سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، پژوهشگاه تعلیم و تربیت، مرکز آموزش نیروی انسانی و ... همکاری دارند و در انجام پژوهش‌ها، سند درسی ملی، تألیف کتاب درسی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی، با وزارتخانه در تعامل هستند.

● **شما تا چه میزان دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی را در مسیر تحقق اهداف سند چشم‌انداز بسیج کرده‌اید؟**

○ این دانشگاه به دلیل همکاری با وزارت آموزش و پرورش و هم‌چنین ارتباط سازمانی با این وزارتخانه، همواره خود را یکی از سازمان‌های وابسته به آموزش و پرورش و مجری سیاست‌های این دستگاه می‌داند. همه ما با آگاهی از ابعاد طرح تحول بنیادین آموزش و پرورش، در صدد هستیم نقش خود را در تسهیل روند این طرح در بخش‌های گوناگون، اعم از تألیف کتاب درسی، بازنگری کتاب‌های گذشته، انجام پژوهش‌های مورد نیاز وزارت آموزش و پرورش، بویژه پژوهش‌های مورد نیاز طرح تحول بنیادین، هم‌چنین تربیت نیروی انسانی در دوره کارشناسی ناپیوسته و پیوسته، بویژه در رشته‌های فنی و علوم پایه و همین‌طور اجرای دوره کارشناسی

از حضوری و نیمه حضوری، روزانه و شبانه، فعال است. عمده این ظرفیت به تناسب اعلام نیاز، به وزارت آموزش و پرورش، یعنی به فرهنگیان اختصاص یافته است و مابقی ظرفیت، با هماهنگی هیئت امنای دانشگاه، مرکز آموزش نیروی انسانی وزارت آموزش و پرورش، مراجع مربوط در وزارت علوم و سازمان سنجش آموزش کشور، به داوطلبان آزاد اختصاص می‌یابد تا با رعایت اصل بهره‌وری، از تمامی امکانات و ظرفیت‌های این دانشگاه به میزان مطلوبی استفاده شود.

البته از اواسط دهه هفتاد، دوره‌گردانی از گردش کار فعالیت‌های آموزشی این دانشگاه حذف شد، اما با تلاش و پی‌گیری‌های به‌عمل آمده، از دهه ۹۰، دوره تحصیلی دکترا در چندین رشته، در این دانشگاه آغاز خواهد شد. ضمناً بر اساس طرح تحول بنیادین آموزش و پرورش و احیای تربیت معلم، ان‌شاءالله از سال تحصیلی آینده، عمده ظرفیت‌های دانشگاه، به فرهنگیان عزیز اختصاص خواهد یافت.

● **آقای دکتر، لطفاً در مورد خدمات آموزشی، کارگاه‌ها، آزمایشگاه‌ها و دیگر امکانات آموزشی و کمک آموزشی این دانشگاه برایمان بگویید.**

○ این دانشگاه هفت دانشکده دارد که همگی در

ارشد در رشته‌های مورد نیاز وزارت آموزش و پرورش و حتی تربیت و تأمین کادر آموزشی و پژوهشی مورد نیاز واحدهای دانشگاهی دانشگاه ویژه فرهنگیان و هم‌چنین مدیران حوزه‌های ستادی و اجرایی، به شایستگی ایفا کنیم.

ظرفیت‌ها و امکانات علمی - آموزشی، پژوهشی و فرهنگی زیادی در این دانشگاه وجود دارد و همگی در راه اجرای گام به گام طرح تحول بنیادین آموزش و پرورش، دستیابی به اهداف نقشه جامع علمی و تحقق منویات سند چشم‌انداز ایران اسلامی در سال ۱۴۰۴، بسیج شده‌اند؛ با این امید که سهم هرچند کوچک خود را در راه استقلال، خودکفایی و سربلندی ایران و استقرار آن بر مدار توسعه همه جانبه و پایدار ایفا کنیم.

● **لطفاً کمی هم درباره جایگاه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و سوابق این فعالیت در این دانشگاه، برای خوانندگان ما صحبت کنید.**

○ همان‌طور که قبلاً هم اشاره کوتاهی داشتیم، اساس این مؤسسه، فنی و حرفه‌ای و شکل اولیه آن حاصل جمع‌بندی چند هنرستان و انستیتوی فنی بوده است. به تدریج مرکز آموزش عالی فنی انقلاب اسلامی تکامل یافت و به دانشکده تربیت دبیر فنی و حرفه‌ای تهران و پس از سال ۱۳۷۶ به دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی تبدیل شد.

امروزه این دانشگاه چهار دانشکده مهندسی دارد، از جمله: دانشکده مهندسی عمران، دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر، دانشکده مهندسی معماری و شهرسازی؛ دانشکده مهندسی مکانیک. علاوه بر این‌ها، دانشکده‌های علوم پایه، علوم انسانی و تربیت بدنی و علوم ورزشی نیز در این دانشگاه فعال هستند. ما در این دانشگاه، به دلیل وجود چهار دانشکده بزرگ فنی - مهندسی، ده‌ها کارگاه و آزمایشگاه تخصصی داریم که همراه با واحدهای تابعه‌شان، بخش اعظم فضا، امکانات و جمعیت

دانشجویی، کادر آموزشی و کادر پژوهشی را به خود اختصاص داده‌اند. خوش‌بختانه همه فارغ‌التحصیلان این دانشگاه، از جمله فارغ‌التحصیلان رشته‌های فنی - مهندسی ما، در زمره بهترین نیروهای شاغل در آموزش و پرورش یا بخش صنعت کشور هستند.

● **لطفاً به عنوان آخرین سؤال، کمی هم در مورد دستاوردهای علمی - پژوهشی این دانشگاه برای ما بفرمایید.**

○ این دانشگاه در طول فعالیت خود، همواره مسیر رشد و بالندگی راطی کرده و استادان و کارکنان، دانشجویان و

مدیران آن، برای دفاع از قابلیت‌ها و توانایی‌های آموزشی، علمی، پژوهشی و فرهنگی خود، همواره کوشیده‌اند دانشگاه را به جایگاه بلندی که شایسته نام آن و درخور وزارت آموزش و پرورش و نظام عالی کشور است، برسانند.

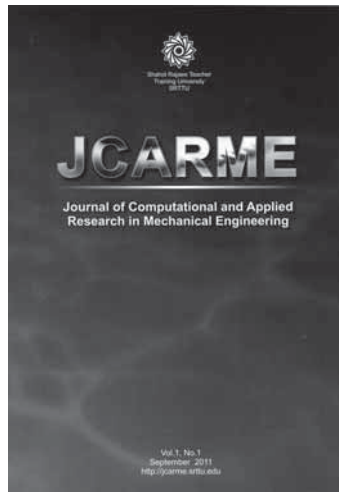
در پایان، به برخی از دستاوردهای علمی - پژوهشی، اختراعات و تولیدات علمی استادان و دانشجویان دانشگاه اشاره می‌کنم:

ما طی سال‌های گذشته تا به امروز، ۱۱۵ عنوان کتاب دانشگاهی از تألیفات استادان این دانشگاه را جمعاً در شمارگان ۱۹۴ هزار جلد به چاپ رسانده و توزیع کرده‌ایم.

چاپ ۴۲۰ مقاله در مجلات معتبر علمی داخلی و خارجی، چاپ ۲۱۱ مقاله در مجلات، ISI ارائه بیش از ۹۰۰ مقاله در همایش‌های ملی و بین‌المللی، اجرای حدود ۲۰۰ طرح پژوهشی درون دانشگاهی، اجرای بیش از ۴۰ قرارداد برون دانشگاهی، اشتراک ۱۹۵ نشریه علمی داخلی و خارجی، ایجاد وبه کارگیری ۶۴ مگابایت باند اینترنتی، اخذ مجوز و راه‌اندازی چندین عنوان مجله علمی از جمله «مجله فناوری آموزش»، «شهر ایرانی - اسلامی» و نشریه انگلیسی زبان **gcarme**؛ ثبت ۶۱ عنوان ابداع، ابتکار و اختراع توسط استادان و دانشجویان، از جمله ساخت خودروی الکتریکی آراز، کسب مقام نخست در رشته شبیه ساز دو بعدی در مسابقات بین‌المللی روباتیک کشور آلمان در سال ۲۰۱۰ و بسیاری موفقیت‌های دیگر که همگی حاصل حمایت‌های بی‌دریغ وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، و دیگر مراجع مسئول و هم‌چنین محصول هم‌دلی، هماهنگی، هم‌اندیشی، هم‌کوشی و هم‌افزایی مدیران مدیر، استادان فرهیخته، کارکنان صمیمی و دانشجویان با اراده و مصمم این دانشگاه است و این جانب نیز همواره از همه آنان ممنون و سپاس‌گزارم.

در پایان ذکر یک نکته را ضروری می‌دانم. این فرصت مغتنمی است که در اختیار فرهنگیان محترم قرار دارد. توصیه من به همکاران عزیز فرهنگی این است که برای ادامه تحصیل خود را مهیا کنند و با انتخاب دانشگاه شهید رجایی برای این کار، هم ما را در انجام رسالت خطیرمان مدد رسانند و هم باعث سربلندی و افتخار بیشتر این دانشگاه شوند.

● **برای شما، استادان، همکاران و دانشجویان، آرزوی موفقیت داریم و بار دیگر از جناب عالی به خاطر حضور در این مصاحبه تشکر می‌کنیم.**

● **بر اساس طرح تحول بنیادین آموزش و پرورش و احیای تربیت معلم، ان شاء الله از سال تحصیلی آینده، عمده ظرفیت‌های دانشگاه، به فرهنگیان عزیز اختصاص خواهد یافت**